

Materine solzice.

Sedla je za peč; tako iz navade je sedla. Peč ni bila gorka kakor v bogato opremljenih sobah premožnih ljudi; mrzla je bila, ker Barba ni imela drv, da bi jo zakurila. Tisto malo suhljadi, kar je ležalo na ognjišču, je rabila za kurjavo pri kuhi. Mala lučca je brlela na mizi in razsvetljevala revno sobo, v kateri je bilo vse pusto in dolgočasno. Stara omara, trhljena postelja, visoka peč in mizica so bili še edini ostanki nekdanjih boljših časov. Barba je držala v roki molek in prebirala jagode. Ustnice so hitro migale. Ali prav goreča molitev ni pohitela pred Stvarnika. Preveč je bila starka navezana na zemeljske stvari, preveč so ji prihajali v spomin dogodki nekdanjih dni, stopali pred njo vsi temni in veseli trenotki.

Solze so ji stopile v oči in ji tekale po licih. Tako težko in bolno ji je bilo pri srcu, da bi legla in zaspala na veke, da bi zaplakala glasno, da bi čul ves svet njen jok in čutil njeno žalost. Tako sama, ah, tako sama. Vsi tisti, ki so jo ljubili, so odšli in se niso vrnili. Ni se vrnil mož, ni se vrnil Pavel, njen sin.

Sveta noč je plavala nad zemljo. V srce slehernega zemljana je prinašala veselje in radost. Zatrepetali so v tajinstveni noči listi na šibki jelki, stresli so se beli kosmiči in zalesketali v luninih žarkih. In noč je bila tako bajna, čarobna, narava mirna, tiha, kakor bi plul nad njo angel Gospodov na lahnih perotih in klical z veselim, rajskim glasom: „Mir ljudem na zemlji“

Sveta noč je priplavala tudi na Barbino okno in nalahko potrkala. „Cin cin!“ je zazvenela šipa, in sveta noč je stopila v sobo. Razlil se je po njej svitel soj in zatrepetal na steni in na stropu. Barba se je stresla. In pobožalo jo je nakrat nekaj lahkega, toda le začasno. Takoj se je zopet spomnila, da je starka v zimi in da pokriva naravo že sneg in da tudi ona spada v ta sneg. In bilo ji je zopet težko...

Spomnila se je sreče in veselja prvih pomladnih dni, v katerih so ji cvetele rože in rastle klinčki. Bila je takrat radostna kakor v majevih nočeh, ko veje lahek zefir čez žitno klasje in ga vzvalovi kot vihar morsko gladino, po kateri plešejo lunini žarki. Mamico je imela še tedaj in očeta. Skrbela sta zanjo. Živelci so vesele dni. In priplavala je tudi tedaj božična noč na zemljo in je potrkala na okence in je bila vselej z veseljem sprejeta... Lučke so gorele ob jaslicah, in Barbika je klečala poleg njih in molila novorojeno Dete. In mati je molila in oče. Mir je pa plaval povsod, po vsi prostrani naravi je bil razlit kot balzamičen vonj vzhodnih cvetk.

A prišli so tudi žalostni dnevi. Mati je umrla in oče se je preselil kmalu za njo v boljše življenje. Barbika je ostala sama. Tedaj je stopilo kruto življenje pred njo; vrtinec jo je potegnil med svet. Morala je iti v mesto služiti. Trd je bil hruh od tuje mize, ali trpeti moraš zanj, če ga hočeš jesti.

Zgodilo se je v onem času, da se je poročila z revnim kočarjem Martinom. Poštena duša je bil njen mož in priden. Od zore do mraka se je trudil, da je zaslužil zase, zanjo in Pavelčka, ki jima ga je Bog dal. Oni

dnevi so bili prijetni, čeravno trudapolni. Ali kaj bo trud, napor, delo! Sreča in ljubezen in pošteno življenje zadovolji človeka bolj kot tisočeri zakladi, ki jih čuvajo krilati zmaji s sedmimi glavami.

Prišla je pa nesreča. Slabe letine so skoro do cela uničile Martina. Zadolžil se je pri bogatem kmetu, oderuhu. Da bi se iznebil dolgov, je sklenil, da gre za srečo tja v novi svet, kjer je veliko bogastva, kjer so velika mesta in široke ceste. Prosila ga je Barba, naj ne hodi. Nič ni pomagalo. Šel je, da zasluži veliko in se vrne in reši dolgov. Ali ni se več vrnil, nikdar se ni vrnil. Morda se je ponesrečil, morda je trpel prevelike napore in je omagal. In zdaj je mrtev, niti duha niti sluha ni po njem. Le dve pismi hrani kot zvest spomin nanj. Pisal ji je precej v začetku, potem pa ni bilo več pisem. In ona je postala žalostna in otožna.

Ali imela je še Pavla. Vzredila ga je v dobrega dečka. Nekaj je pa bilo v njem, kar ga je vedno gnalo po svetu. Doma ni hotel ostati, ker ni imel dela. Posestvice je prodal oderuh, ostala je le koč. S težkim srcem ga je pustila mati od doma. Ali morala ga je. Kaj naj ji dela doma?

In služil je za pastirja in hlapca, potem je pa šel v mesto. Tam da dobi več plače in laglje bo izhajal. Za priboljšek še materi kaj pošlje. In šel je in ji pisal izprva pogosto, potem so pa izostala pisma. Starka je bila žalostna in je menila, da je sin že mrtev ali saj zanjo izgubljen. Pred dvema dnevoma je dobila od njega pismo. Pisal ji je, da se vrne zopet k nji in da je ne zapusti nikoli več. Na sveti večer pride.

In nocoj ga Barba pričakuje. Težko ji je srce ob spominu nanj. Kakšen je? Ali je še dober, ali ga ni izpridil svet?

Solza ji včasih kane z lica, ustnice se pa brzo premikajo. Med molitvijo ji pa lezejo skupaj oči. Nalahno zadremlje.

Od zunaj se oglasijo stopinje, okorne in počasne. Vrata se odpro, v sobo stopi porastel človek, v razcapani obleki, utrujen in izmučen.

Starka se prebudi.

„Pavle, ali si ti?“

„Da, mati! Ali morete odpustiti svojemu izgubljenemu sinu? Vrnil sem se in nikoli več ne odidem od vas.“

Tedaj sta se objeli dve bitji in bili srečni.

Sveta noč je plavala nad zemljo . . .

Ivo Blažič.

Pred kolodvorom.

Božična slika.

istega dne pred Božičem je bilo . . .

Stal je tam pred kolodvorom naslonjen na zid in gledal s svojimi velikimi očmi.

Nenavadno živo je bilo danes na kolodvoru. Ljudi se je že kar trlo in vendar so še vedno prihajali v naglici in obloženi z raznimi zavitki in škatljami. Vsi so bili razgreti, zasopihani morebiti od nagle hoje, ali pa od